

Ријеч Пиве

Плужине, година II, број 9/10, јул/август 2017. Бесплатан примјерак

ЕПЦГ испунила само петину обавеза према Плужинама

СТРАНЕ 6 - 7

Пјесничка
ријеч на
извору Пиве

СТРАНЕ 8 - 9

Момир написао
пјесму када
се сјетио суза
сестре Винке

СТРАНА 10

Љепотице из КУД "Пива"

Фото: Жељко Шапурић

Традиционално дружење Дурмиторца из Београда у Плужинама

СТРАНА 11

ТЕМА БРОЈА

Дјечаци из Бајове улице

СТРАНЕ 14 - 19

ИМПРЕСУМ

Министарство културе Црне горе у Евиденцији медија под редним бројем 778. од 7. 10. 2016. године уписало је штампани медиј „Ријеч Пиве“ чији је оснивач издавачко предузеће “Наша Пива” д.о.о. Лист је подржан од Министарства културе.

Главни и одговорни уредник:
Радмило Тадић

Уређивачки одбор:
др Раденко Пејовић, др Златко Булић, Наташа Лучић,
Миленко Мишко Мићановић, Мироје Вуковић, Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com

МР БЛАЖО КРУНИЋ

Дјело од значаја за Црну Гору

СТРАНЕ 12 - 13

БАЈО ПИВЉАНИН

СТРАНЕ 14 - 15

ЗЛАТНА ЈЕСЕН

Пише: Љиљана Вуковић

На прагу јесени са око 2000 метара надморске висине, поглед ми сеже далеко, обухвата читаво подручје Пиве укључујући комплекс врхова, платоа, долина и кањона. Овом ријетко лијепом предјелу додатну чар даје свијест о геолошкој, геоморфолошкој, хидролошкој и климатској разносврности, те богато културно-историјском наслеђу што осјећај припадности овом простору чини посебним. Захваљујући претходно реченим карактеристикама, знатан дио подручја Дурмитора проглашен је за национални парк, а 1980. унијет је у списак Свјетске природне и културне баштине УНЕСКО-а.

Тамо високо гдје нема листопадног растиња, неочекивано на мој длан слијеће пожутио лист. Помислих прво да је то дар мени намијењен од сликара што најбоље кичицом барата, а онда ме мисао прену да му сигурност и спокој треба, ил можда забораву не жели да се преда. А он похитао и као да жели да ми прича да се ту негде у близини, давне 1453. Стјепан Вукчић Косаћа измирио са сином Владиславом, (Мировни уговор потписан у Пишчу на Пиви).

И тако животни циклус врти свој круг, доноси и односи радости, мијеша сјету и тугу, враћа сјећања, доноси нова правила и навике. Помишљам да мој завичај добро познајем, али сваки пут ме изнова учи, држи часове историје, открива да невиђену љепоту има. Ми који смо одрасли тамо у срцу планине, стасите заводнице, често кажемо да има “душу” или “неки дух” који друга мјеста немају. Љубав према родном крају носи одређене свјесне и несвјесне емоције, животне и радне. На прагу јесени, мој звичај је посебан када засторе своје полако почиње да спушта, боје љета стидно склања и урања у топлину најљепшег спектра боја. Мајстор звани јесен поставља свој штафелај и вјештом руком znalца Пивом шета као да жели да је сву огрточем од злата увије и штити.

Кроз рухо најплоднијег годишњег доба увалом Жупе продиру мириси презрелог воћа; шљива, јабука и крушки-мркаљуша – карактеристичних за овај крај. Све чешће мраморе кише покушавајући да сперу оста-

тке љета. У овом здравом природном рају планине рог изобиља лако се пуни. Вртно шаренило вриједне руке убирају и котарице пуне последњим здравим производима без присуства пестицида. Недостају житне оранице овса и ражи што су не тако давно с јесени златиле и тако нестварану љепоту са пожњевеним сноповима стварале. Кровови колиба подшивени ражаном сламом са сивим каменом родног тла у основи некада тако чести, само су успомене са понеке преостале фотографије...

Поглед често лута Пивским језером, усхићује се невјероватном бојом - од маринско плаве до смарагдно зелене, али исто тако незаобилазно је питање да ли је вредније од чувеног Бента и несталих токова бистрих планинских љепотица, букова, млинова што су посебно с јесени животом врвјели. Тим подухватом ранили

су цјеловитост Пиве, пореметили њене древне навике. Но, претрпјела је Пива у прошлости многе недаће; болести, ратове, гладне године. Посебно тешка била је 1917. “гладна година”. Глад проузрокована сушом, додатно са ратном инквизицијом и мобилизацијом однио је многе животе. Упркос свему, овај горштак крај је остајао постојан и јак, јачи од свега што је вријеме доносило и људска чуд приређивала.

Непромијењена и непромјенљива у својој сталности Пива је увијек успијева да отресе нагомилане проблеме да спере трагова пролазних потреба и столетних промјена људских односа.

Успјела је Пива да створи трајну спону између предака и потомака, између прошлости и будућности и зато је остала заувјек лијепа и своја жељна нових нараштаја да поново заједно стасавају у некој новој игри у пејзажу јесени.

Док ће раздрагани малишани и овог септембра хрлити пут школе која им несребично отвара врата гдје ће се њихове малене главице пунити знањем, ја као и увијек имам осјећај да година ипак почиње септембром, с јесени мени најдражим и најљепшим годишњим добом.

Поглед ми се враћа на пожутјели лист, пажљиво га стављам међу листове књиге и очекујем неко ново подсећање и причу с јесени у Пиви.

Владимир Јоковић нови предсједник СНП-а

Нови предсједник Социјалистичке народне партије је Владимир Јоковић, одлучено је на осмом ванредном конгресу СНП-а. Гласало је 429 делегата, Јоковић је освојио 224, а Снежана Јоница 199 гласова.

Након што је изабран, за предсједника странке, Јоковић је нагласио је да га је љубав према СНП-у водила да се кандидује и пожели наставак јачања партије. „Љубав према СНП-у и године проведене са свима вама заједно и зебња да може доћи до потпуне поларизације партије

ме је нагнала да се кандидујем за предсједника. Част ми је што сам био и предсједнички кандидат, а не предсједник“, рекао је Јоковић. Он је поручио да се не смију поновити разлози који су СНП довели у тешку ситуацију. „Једино по чему ћу истицати поједине чланове биће по њиховом доприносу за јачање партије. Надам се да ћемо кренути путем напретка за СНП и Црну Гору. Посљедњи избори су најнижа тачка коју је дотакао СНП и зато ћемо од сада па убудуће ићи напријед“, рекао је Јоковић. „Нека нам буде за науку и опомена за убудуће. Има мјеста

за све који желе напредак СНП-а и Црне Горе“, поучио је Јоковић.

Јоковић је рођен 2. јануара 1967. године у Плужинама и један је од познатијих црногорских каратиста и носилац мајсторског звања 4. дан и предсједник Карате савеза Црне Горе. Каратеом се бави од 1985. године и био је репрезентативац Црне Горе и Југославије од 1991. до 2000. године. Вишеструки је првак Црне Горе и Југославије у тешкој и апсолутној категорији.

Биран је међу најбоље спортисте Никшића и Подгорице, а проглашен је и за врхунског спортисту Црне Горе.

Скуп Радовића у Борковићима

Око 200 Радовић, њихових одива и дјеце окупило се 20. августа у Борковићима. Била је то прилика да се сретну рођаци, али и да се неки од њих упознају у селу одакле су потекли. Поред мјештана и оних који живе у другим крајевима Пиве, бројни Радовићи допутовали су из Војводине, Босне, Њемачке... Братственици су одлучили да се у истом селу за три године одржи нови сусрет.

Промоција Хронике злочина

Матица Боке у сарадњи са Центром за културу Тиват у атријуму љетњиковца Бућа приредила је промоцију књиге „Хроника злочина“ публицисте и новинара Радмила Тадића у склопу књижевног програма фестивала „Пургаторије“. Промоција је одржана 26. августа. О књизи су говорили предсједник УО Матице Боке, новинар Жељко Комненовић, експерт за безбједност Зоран Миљанић и аутор.

Након што ми је мјештанин г. Влатко Вуковић указао на могући натпис на једној од плоча у средњовјековном гробљу код Пишча, крај пута за Жабљак, обишао сам тај локалитет и на предметној плочи уочио неколико слова усјечених савременом, Вуковом ћирилицом, слова која представљају трагове девастације споменика-иницијале који су начињени у новије вријеме. Међутим, том приликом (22. јули 2017) прегледао сам пажљиво све остале споменике и уочио средњовјековни натпис.

Натпис је уклесан као троредни, величине слова од 9,5 до 3,7 цм (последње слово натписа=А и друго слово другог реда натписа=Л). Натпис се налази у склопу гробља средњег вијека које би означили као Пишче II из разлога што се веће средњовјековно гробље налази у простору атара села Пишче око парохијалне и гробаљске цркве. И то гробље чува ћирилички натпис Крагујевића који смо раније објављивали (2017). Гробље, састављено од петнаестак стећака типа сандука, сљеменака и плоча постављено је на изразити плато који је од сусједног Боричја раздвојен дубоким процјепом. Споменик, са до сада необјављеним натписом, лежи на крајњем југоисточном ободу гробља, на плочи која лежи уз преваљени сандук. Ова плоча посједује представу мача и бордuru од косих паралелица која се дуж јужне ивице споменика повија ка другом реду натписа. Димензије споменика износе: 1,68 x 0,82 x 0,23 м (Дебљину плоче нисам могао тачно одредити због утонулости споменика). Споменици у овом гробљу, нарочито сљеменак и сандук на његовом западном ободу су веома крупни, могуће и најкрупнији на подручју Пиве. До овог старог гробља долази се из смјера села Трса, или преко села Војиновићи. Затим, пред цркве у Пишћу и даље, путем ка Жабљаку.

И у овом случају, сусрећемо се са натписом који чува обично српско народно име. Готово читави корпус новопронађених средњовјековних ћириличких натписа на простору

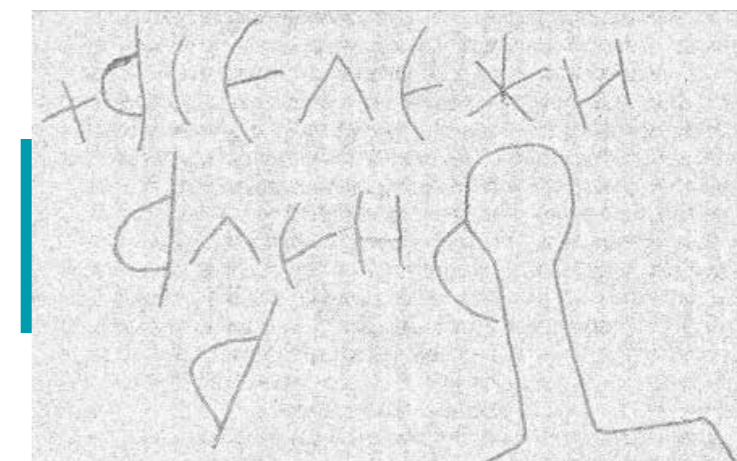
Новооткривени ћирилични натпис у Пиви

Херцеговине и Босне које сам пронашао од 2004. године чува таква имена. Натпис је значајан и из разлога помјерања бројчаног односа натписа на предјелима у залеђу Боке которске, то јест, западних дјелова данашње државне територије Црне Горе. Одавна је примјећено да се највећи број натписа налази у Бања-

нима, а пуно мање у Дробњаку и Пиви.

И овај резултат казује да треба упорно тражити, јер наша стара гробља могу казивати пуно више него је то показала југословенска археологија друге половине 20. вијека.

Горан Ж. Комар
(Глас Жабљака)

Натпис:
Овдје лежи
Алека

Натпис лежи на западном, надглавном дијелу средњовјековне надгробне плоче, позициониран уз дршку мача. Према облику слова припада 15. вијеку. Својим општим планом и концепцијом уклапа се у хумско-захумску (херцеговачку) традицију епиграфске писмености. И он је, као и већина натписа на простору данашње Црне Горе настао у периоду знаменитих властелинских родова Косача и Павловића

Упркос томе што смо једина општина на сјеверу Црне Горе која није корисник Егализационог фонда и што немамо подршку Владе, нити одговоран однос институција и преузећа чији је већински власник држава, Плужине немају неизмирених обавеза, а више од половине буџета улажемо у развој инфраструктуре - казао је предсједник општине Мијужко Бајагић на свечаној сједници поводом 4. августа Дана општине.

Сједници је присуствовао и предсједник Црне Горе Филип Вујановић.

Бајагић је рекао да је у посљедњих пет година Дирекција јавних радова определијелила средства и асфалтирала укупно 12 километара саобраћајница и додао да је Дирекција прошле године асфалтирала 1,5 километара пута, док је у овој планирано асфалтирање једног километра.

У времену вишегодишње кризе и ограниченог буџета успијевамо да рјешавамо приоритетне проблеме из надлежности локалне самоуправе.

Наши планови за обезбијеђење бољих услова за живот становништва били су реални и усклађени са могућностима и опредељењем да штедим и намјенски трошимо средства - рекао је Бајагић, додајући да се Дан општине обиљежава "у условима опште економске кризе, која је значајно успорила развој у Црној Гори и на локалном нивоу".

У Плужинама је у посљедњих 15 година више од хиљаду запослених остало без посла, а локална управа није могла, нити је то њена надлежност, да утиче на рад предузећа.

Од некада десетак успјешних предузећа, сада ради једино Хидроелектрана "Пива".

Све то утицало је да се смањи и број становника у општини - оцијенио је Бајагић, подсјећајући на вишедеценијски проблем у вези са неипуњавањем обавеза Електропривреде Црне Горе према Општини.

Ријеч је о уговору из 2010. године, који је проистекао из споразума из 1975. године, којим су прецизиране обавезе настале по основу изградње ХЕ и потапања територије Општине.

ЕПЦГ испунила САМО ПЕТИНУ обавеза према ПЛУЖИНАМА

КАПИТАЛНИ ДИО БУЏЕТА У НАЈВЕЋЕМ ДИЈЕЛУ УСМЈЕРАВАН ЈЕ ЗА АСФАЛТИРАЊЕ И ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА ЖИВОТА И ЗАДРЖАВАЊЕ СТАНОВНИШТВА НА РУРАЛНОМ ПОДРУЧЈУ

Крајњи рок за реализацију тих обавеза био је децембар 2014. године, а до сада је реализовано свега око 20 одсто уговореног.

Неиспуњене обавезе односе се, углавном, на изградњу инфраструктурних објеката у измјештеном општинском центру, јер је претходни пото пљен акумулацијом. ЕПЦГ не може да реализује тендер за изградњу саобраћајнице за четири године и вјерујем да то неће - рекао је Бајагић.

ЕПЦГ, како тврди, не поштује ни законску обавезу да обавља порибљавање језера, што проузрокује нестанак рибљег фонда.

Неиспуњене обавезе ограничавају и успоравају развој Општине, а једино изгрдњом преосталих инфраструктурних објеката, прије свега саобраћајница и колектора за пречишћавање отпадних вода, створиће се услови за дугорочни плански развој - рекао је Бајагић.

Он је подсјетио да је локална

Ријеч Пиве

ОПШТИНА ЈЕ ПОСТАВИЛА 30 СОЛАРНИХ ПАНЕЛА ЗА ДОМАЋИСТВИМА НА КАТУНИМА, НАСТАВИЛА СА ПОБОЉШАЊЕМ ВОДОСНАБДИЈЕВАЊА У СЕЛИМА И УНАПРИЈЕДИЛА ТУРИСТИЧКУ ПОНУДУ

Вујановић: Биће боље

Предсједник Црне Горе Филип Вујановић је казао да је задовољан што се у Плужинама из године у годину боље живи и што се боље искоришћавају ресурси.

Увјерен сам да ће се, у сарадњи са Владом и надлежним, квалитет живота у Плужинама унапријеђивати - рекао је Вујановић.

На питање како коментарише оптужбе локалне управе на однос државе и Владе према Плужинама, Вујановић је казао да је то схватио као позив за квалитетнију сарадњу и интензивнији контакт, за боље коришћење могућно сти Општине.

-Убијеђен сам и да ће ЕПЦГ имати разумијевања и да ће испунити уговорене обавезе, како би кроз обострани контакт искористити ресурсе овог простора - закључио је Вујановић.

управа покушавала да обезбиједи повољности за улагања, али да те подстицајне мјере нијесу довољне да би се привукли инвеститори, јер то може да учини само држава и обезбиједи улагања за развој сјевера Црне Горе.

Упркос тешкоћама, како је оцијенио Бајагић, Плужине обнављају и граде нову инфраструктуру и добијају нове садржаје.

Бајагић је навео да је капитални дио буџета у највећем дијелу усмјеран за асфалтирање и побољшање услова живота и задржавање становништва на руралном подручју.

Премарријечима Бајагића, Општина је од 2005. године ослободила плаћања пореза појединце на сеоском подручју. Он је рекао и да је Општина поставила 30 соларних панела за домаћинствима на катунима, наставила са побољшањем водоснабдијевања у селима и унапредила туристичку понуду.

ОД ДЕСЕТАК НЕКАДА УСПЈЕШНИХ ПРЕДУЗЕЋА, САДА РАДИ ЈЕДИНО ХИДРОЕЛЕКТРАНА

СА СВЕЧАНЕ СЈЕДНИЦЕ

Свечано вече

На свечаној поетској вечери наступили су пјесници Милица Бакрач, Мирослав Демак, Дара Радојевић, Живорад Недељковић, Селимир Радуловић, Јана Алексић, Ранко Мићановић, Марко Миловановић, Коста Радовић, Милица Краљ, Слободан Вучинић, Верољуб Вукашиновић, Жељко Грујић, Зоран Раонић, Мартин Пребуђила, Јеремија Лазаревић, Гордана Ђилас, Славојка Војиновић, Драгиша Батоћанин, Зоран Радосављевић, Мироје Вуковић, Јован Гломазић, Мићо Цвијетић и Радомир Уљаревић. Проф. др Јован Делић говорио је о стваралаштву пјесника из Трстеника Верољуба Вукашиновића. На сусретима је промовисана и збирка „Очи домских ноћи“ младог пјесника Марка Миловановића прошлогодишњег добитника књижевне награде Спасоје Пајо Благојевић“.

ВАЈАР МАТИЈЕ РАДОВИЋ

Традиционална „Пјесничка ријеч на извору Пиве“

Традиционална књижевна манифестација у Црној Гори, „Пјесничка ријеч на извору Пиве“, коју организује плужински Центар за културу и локална управа Плужина одржана је по 47. пут.

Током дводневних сусрета поезије наступило је око 50 пјесника из бивше Југославије, додијелене су награде младим лауреатима, побједницима конкурса „Спасоје Пајо Благојевић“ и „Радуле Жељко Дамјановић“, организоване изложбе, промоције књига, симпозијум критике.

Манифестацију је отворио млади умјетник Матије Радовић, унук пивског књижевника Косте Радовића, оснивача књижевних сусрета у Плужинама, који се публици представио са петнаестак скулптура рађених у камену, које су дио опуса „Естетика форме и облика“.

Сусрети су били прилика и да буду представљене нове књиге стваралаца из Пиве које су објављене између два сусрета.

Прве вечери манифестације на-

ступили су и пјесници Милица Бакрач, Славојка Маројевић, Јован Гломазић и Ранко Мићановић, а дио програма био је посвећен и Божидару Живковићу који је погинуо прошле године, поети који је био утемељивач пјесничке манифестације „Тара без граница“. Проф. др Јован Делић, који је за Живковића казао да је био „особен, необичан, драгоцјен и непоновљив човјек“ прочитао је запис Милана Неђића, настао 1972, када је објављена Живковићева збирка „На пијеску моје крви“.

Други дан манифестације био је у знаку симпозијума критике посвећеног књижевном стваралаштву Радојици Бошковићу, као и промоцији књиге Марка Миловановића, прошлогодишњег добитника награде „Спасоје Пајо Благојевић“.

Вечерњи сати били су резервисани за свечано поетско вече и портрет пјесника Верољуба Вукашиновића, а манифестација је завршена по-ноћним дружењем са Матијом Бећковићем. Стиховима из поеме „Посвета праху оца поезије“ академик Матија Бећковић почео је своје вече у Плужинама.

Посјетиоци су до касних ноћних сати уживали у стиховима Бећковића из „Господе помилуј“, „Пјесме о Св. Сави“, „Косово поље“, „Ђераћемо се још“, „Ниси ти више мали“, као и, а у складу са актуелном ситуацијом, „Окупацију“, те дијелове из спјева „Кад будем још млађи“.

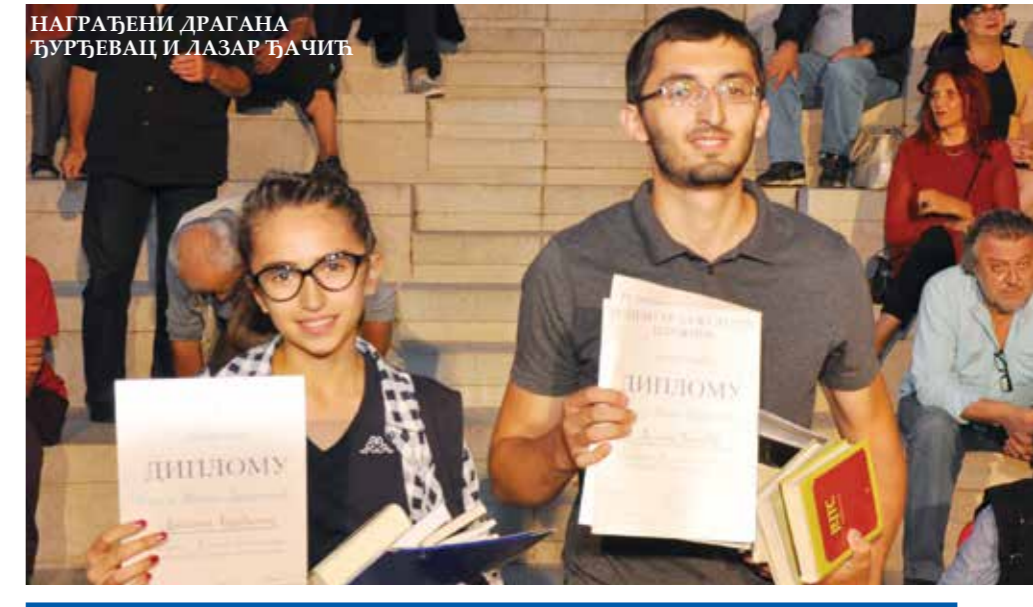
Е. К. Фото: Жељко Шапурић

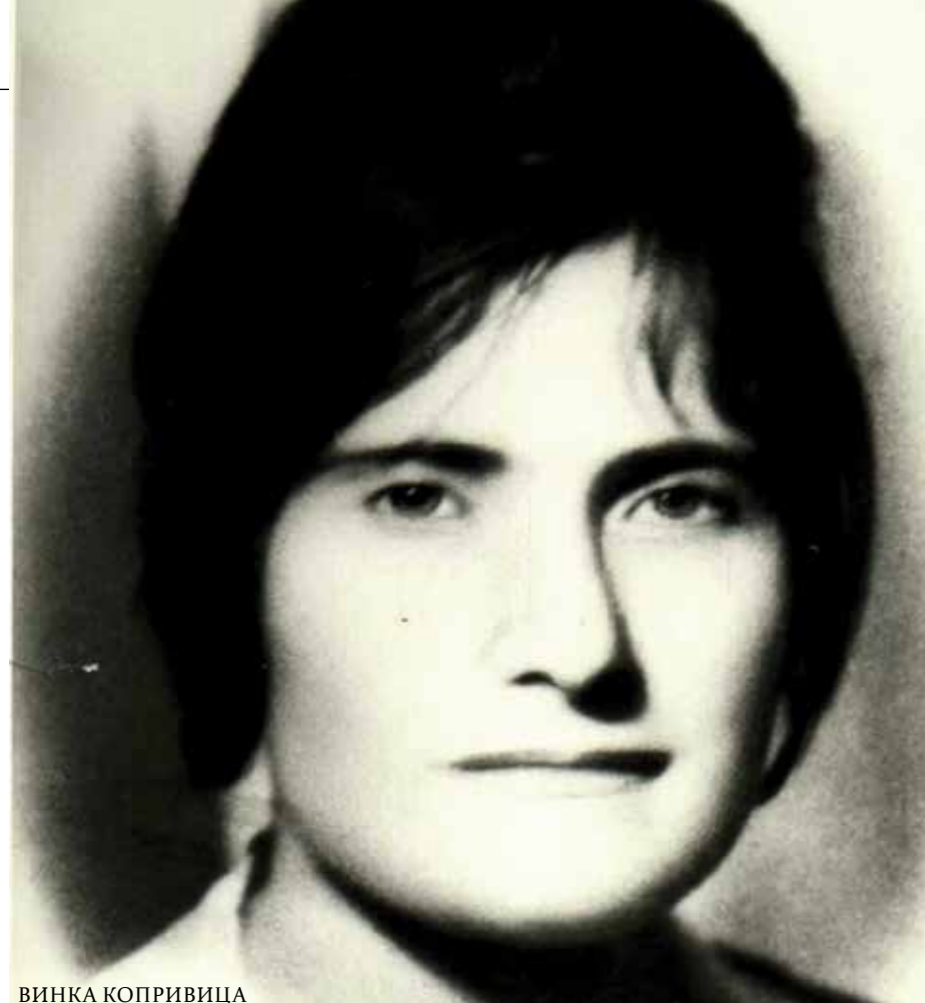
Најбољи млади ствараоци

У оквиру ове манифестације плужински Центар за културу је објавио два конкурса „Спасоје Пајо Благојевић“ за најбољи пјеснички рукопис пјесника до 27 година старости и конкурс „Радуле Жељко Дамјановић“, намијењен ученицима основних и средњих школа из Црне Горе. По оцјени жирија у чијем саставу су били Коста Радовић, Милица Краљ и Радомир Уљаревић најбоља је необјављена поезија под називом „Грумењем“ Лазара Ђачића из Суботице. Награда „Спасоје Пајо Благојевић“ која је додијелена младом Суботичанину састоји се од штампања одабраног рукописа, учешћа и промоције књиге на Пивским пјесничким сусретима наредне године.

Прву награду на конкурс „Радуле Жељко Дамјановић“ у категорији основаца добила је Драгана Ђурђевац из Никшића за поезију под шифром „Сањалица“. Док је у категорији средњошколаца прва награда припала Марку Вилотијевићу, ученику никшићке Средње економско-угоститељске школе који је на конкурс послао поезију под шифром „Папирни бродови 98“. Достављену поезију оцјењивао је жири у чијем саставу су били Ранко Мићановић, Мирко Дамјановић и Небојша Вулановић.

НАГРАЂЕНИ ДРАГАНА ЂУРЂЕВАЦ И ЛАЗАР ЂАЧИЋ

ВИНКА КОПРИВИЦА

КАКО ЈЕ НАСТАЛА „ПИВЉАНКА“ Момир написао пјесму када се сјетио суза сестре Винке

СПОМЕНИК ВИНКЕ КОПРИВИЦЕ У ПИВСКОМ СЕЛУ НЕДАЈНО

На фестивалу народне музике „Илица 67“, Божидар Иванишевић први пут је отпјевао пјесму „Пивљанка“, за чији текст је стручни жири додијелио прву награду. Пјесма је одмах постала хит и одржала се до данашњих дана. Готово да нема извођача народне музике који на свом репертоару нема „Пивљанку“. А траг о настанку ове култне баладе води до сеоског гробља, поред цркве Св. Јована Крститеља у пивском селу Недајно.

Благоје и Даница Копривица имали су шесторда Винкао дјеце, три кћери - Винку, Милеву и Стеванију и три сина - Момира, Лазара и Божидара. Винка се издвајала љепотом. Стасита, плавих очију, млада и једра, вољела је да игра и пјева. Била је пуна живота.

Изненада се разбољела од лупуса, запаљења периферних крвних судова. Боловала је скоро двије године. Једном приликом, док се лијечила у Београду, чула је пјесму „Сестра ми је поручила да се удаје“. Винкин брат Момир, причао је да су је ријечи пјесме и зла судбина толико растужили да је заплакала. Неизлечива болест гасила је једну младост, а растанак санајмилијима и вјереником који је живио у Панчеву, био је све ближи. Послије Винкине смрти 1966. године, Момир се сјетио сестриних суза, написао је текст за пјесму „Пивљанка“, коју је годину касније Божидар Иванишевић отпјевао на „Илици“.

Сарајевско „Ослобођење“ објавило је текст о фестивалу. Између осталог писало је, како је једна дјевојка у дубокој црнини пришла пјевачу Божидару Иванишевићу, честитала, захвалила и поклонила му цвијеће. Била је то Винкина сестра. Од тада, па све до данашњих дана Винка је кроз баладу „Пивљанка“ добила још један споменик, много већи него онај који се налази на сеоском гробљу у пивском селу Недајно.

Њен вјереник, који је живио у Панчеву, послје Винкине смрти од Момирове супруге Загорке, добио је недовршено писмо, које је Винка њему била намијенила.

Ж.Ш.

Ријеч Пиве

Традиционално дружење Дурмиторца из Београда у Плужинама

Зов горостасне планине одјеком одзвања, титра чулима, зове себи, призива своју дјецу расуту по неким далеким просторима. Зове их завичај да опет отворе његове двери и кроче на родни камен. Зове их да осјете мирис боровине, да дочекају зоре, росом се умију, да се као некад скрију у сјеновитим скутима, да угрију њедра на огњишту.

Ријеч завичај је међу првима што се научи, а помисао на њега душу гали и у туђини снагу даје, топлином грије, болове отклања, гласове дјетињства и безбрижности враћа. Жељни га, капи кише би сакупљали и у жегама родној груди би слали...

Удружење „Дурмиторци у Београду“ окупља грађане Београда који воде поријекло са подручја Дурмитора.

Сваке године традиционално се окупљају у једној од три општине: Жабљак, Шавник и Плужине. Основано давне 1939. године, Удружење је обновљено 1993. са циљем да сачува традицију и свијест о завичајном поријеклу, да се не заборави ко су и одакле су потекли.

Ове године, Дурмиторци су се окупили у Плужинама, у ресторану „Сочица“ гдје им је домаћин био предсједник општине Мијушко Бајагић са сарадницима, а на задовољство свих по први пут на овом традиционалном дружењу били су присутни и предсједници општина Жабљак и Шавник.

Уз дивно дружење и посјету културно-историјских знаменитости пивског краја, Дурмиторци су шапатам поздравили родни крај, надахнули се оним што је највредније и најтрајније како би прикупили снагу за даље трајање. У одласку, оставили су га да остане незабораван и поносан, да их чека до следећег сусрета.

Љ.В.

Мр Блажо Крунић је цео свој радни вијек провео у струци у шумарству на различитим пословима, у производњи, пројектовању и руковођењу.

Богато радно искуство, као и жеља за усавршавањем и стручним радом омогућили су му да 2005 године објави књигу „Утицај организационо-економских фактора на проширење мреже шумских комуникација у Црној Гори“.

Прво запослење имао је у шумском газдинству у Плужинама, а касније је био и генерални директор ШИК „Јаворак“ у Никшићу и као дуг према свом родном крају написао је једну веома интересантну књигу о шумарству у Пиви која је изашла из штампе 2012. године у издању Удружења Пивљана из Подгорице и општине Плужине. У име издавача потписују се проф. др Раденко Пејовић и Мијушко Бајагић а уредник публикације је др Никола Ацић. Рецензенти су проф. др Милош Копривица и др Драган Драгојевић. Књигу је штампала издавачка кућа Арт-Графика д.о.о. из Никшића, којој се мора одати признање што се прихватила овог пројекта и успјешно га реализовала.

У предговору ове књиге академик Ненад Вуковић подсјећа да је Монографија „Пива и Пивљани“ обogaћена са овом темељитом књигом Блажа Крунића, која говори о богатству, распрострањењу, разноликости, искоришћавању, заштити и судбини пивских шума.

У књизи аутор на веома садржајан начин приказује дјелатност шумарства и шума као природно, привредно и опште добро. У уводу су дати појам и дефиниција шума, као и карактеристике климе, земљишта, рељефа, фауне и флоре и др. Посебан прилог се односи на шумарство у прошлости и шуме у функцији регулаторних односа у природи и у функцији привредног развоја, са посебним акцентом на опште корисне функције шума и њихов значај у индустрији, пољопривреди, водопривреди, саобраћају, туризму, ловству и развоју села.

Други дио књиге који обухвата скоро 200 страница, који је и кључни дио ове занимљиве књиге

Промоција посљедње Крунићеве књиге у Подгорици

ПРИКАЗ КЊИГЕ „ШУМАРСТВО“ МР БЛАЖА КРУНИЋА (дио Монографије Пива и Пивљани)

Дјело од значаја за Црну Гору

односи се на шумарство и шуме у Пиви.

На веома илустративан начин представљене су опште карактеристике шума и површине шума у Пиви по власништву и намјени (привредне, непривредне и заштитне шуме). У посебним прилозима дате су карактеристике геолошке подлоге и типови земљишта, на-

дморска висина, нагиб терена, структура и капацитет привредних шума (лишћари и четинари), као и инвестиције у шумарству и отварању шума. Посебно поглавље се односи на коришћење шума у сеоским домаћинствима у Пиви, гдје је дрво представљено као енергетско гориво на селу, као грађевински материјал на селу, као сировина

у домаћој радиности и дрво као сировина за израду средстава рада, а дат је преглед коришћења шума у Пиви у периоду после II свјетског рата. Посебно је обрађено коришћење шума с појавом крупног капитала са освртом на коришћење

Мратињских шума, шума „Јаворка“ и шума Пивске планине. Као значајан сегмент ове публикације је и преглед прописа у функцији власништва, заштите и обнове шума у Пиви и уопште у Црној Гори (прописи о имовинско правним односима на шумама, прописи у функцији заштите шума и прописи у функцији подизања и обнове шума). Посебан дио књиге се односи на средства и организацију рада у процесу производње шумских сортимената (фаза сјече, фаза извоза и фаза утовара), затим уређивање шума, пројектовање и изградњу шумских саобраћајница, организацију шумарства, шумарске кадрове, споредне шумске производе и прераду дрвета. У том контексту посебно су представљене Пилана у Брезнима, од оснивања до 1969. године; Пилана у Брезнима у саставу ШИК-а „Јаворак“ Никшић од 1969-1992 године и Пилана у Брезнима као самостална радна организација ДИТ „Доња Брезна“ од 1990 године до приватизације 2004 године. У посебном дијелу књиге су завршна разматрања и смјернице. Дат је и попис Литературе која садржи 42 литературне јединице. У трећем посебном дијелу дате су 4 мапе – карте и 14 фотографија у боји. На крају је и слово о аутору ове вриједне и престижне књиге.

Ова књига је драгоцен документ засве оне заинтересоване посленике шумарске и биолошке струке и науке који ће се у наредном периоду бавити истраживањима богате и разноврсне флоре и вегетације, шума и екосистема Црне Горе ће и резултати који су представљени у овој књизи бити од изузетно значаја за упознавање овог изузетно вриједног дијела природне баштине Црне Горе.

Увјерен сам да ће ова књига бити изузетно интересантна не само за шумаре, већ и за стручне и научне раднике из сфере биологије, географије, заштите животне средине, заштите природе, уређења и планирања простора, пејзажну архитектуру, туризмологију, одрживи развоје, планинарства и бројне поклонице и љубитеље природе.

Изражавајући захвалност и честитке Мр Блажу Крунићу који нас је обрадовао овом значајном књигом не само за Пиву, него и за Црну Гору, овом приликом желим поменути да је недавно у издању Инжињерске академије Црне Горе и Управе за шуме Црне Горе, изашла нова књига овог неуморног ствараоца под називом „Шуме и шумарство Црне Горе“, коју ћу представити у неком од наредних бројева.

Припремио:
Академик Златко Булић

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА
КРУНИЋЕВЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

Аутор: Григорије Божовић

Баја је трчао свуда где је његова помоћ била потребна, имао је безброј сукоба и борби, штитио Пивски манастир и свакога Србина где је могао стићи. Највећи му је подвиг дочек Шенђера везира Ђуприловића на Вртијељци изнад Цетиња.

Оставио сам врло отмену лонцу у хладовини крај куле војводине и попео се на горњи под. Седим и прелиставам своје белешке, купљене на путу. И двоумим о чему би пре писао. Пуна ми бележница, пуне очи, пуна глава слика и утисака. Наврело све то, навалило као осиге, не може човек да се одбрани.

Неодољиву жељу да се све рекне, брзо и очас, тачно и лепо, да се једним обухватом наслика лице Пиве, изређају сви њени јади од беспућа и забачености – перо нема могућности да тако тренутно послуша.

А осим тога новинарска заповед да се пази на меру, на оно најглавније и најкрупније, на оно што читача после сита ручка може да нагна да прочита.

Међутим, заједановакопланински крај, овако епску средину, где се од Косова ствари помињу као да су јуче биле, где још живи Пивљанин Баја, а као да се разлеже оштра заповед војводе Сочице и његова пословична заклетва „Исуса ми“ – ту мало помаже суха и кратка, збијена и толико једра данашња реченица. Грађена не увек умелим стезањем, она сакаћена у трку и одвојена од жива извора, где се без муке кује израз а реч као од шале меће тачно на своје место.

Како су сретне гусле колико је моћан њихов описивач...

Но при овој мисли ја се срамежливо тржем. Окрећем лист по лист своје бележнице и бежим од записаних стихова крилатица, прича и згода. Бежим. Затварам очи од лепих слика, од уписаних обличја. Од трезвених казивања која непрекидно звуче као да нека невидовна сила удара све то на тајанствене сребрене жице на неком најмоћнијем и нају-

Баја Пивљанин убија Турчина (Аксентије Мародић)
Фото: Википедија

КРАЈИНА СОЧИЦЕ ЛАЗАРА БАЈО ПИВЉАНИН

звешенијем свирачком оруђу, јачем и сложенијем од свакога из свих филхармонија.

Склањам се бојажљиво рајетински. Да не загудим, да не запевам.

Заустављам се на једној страници где су статистичке бројке. Општинске и моје, не толико тврде ни једне ни друге. Узимљем писаљку и збрајам козе и овце пивске, говеда и коње, „квинтале“ (како се овде каже) сена и јечма, масла и скорупа, рала ораница и косе ливада, села без воде и планина где би гору ваљало сећи и пуштати низ Пиву и Тару. Да не загудим, јер и ја грешан, овако под старост, видим да гусле мало ко слуша, да су већ одурне и да се од њих слабо, богме, живи. Осим тога,

сетих се и скорашњих порука мојих добрих пријатеља из Никшића: да им се више о Црној Гори не пева уз гусле...

Шта ћу, на несојном прагу човек треба да се повије и да слуша. И да се покори времену и његовим тражењима. Јача је оно од пустих прегажених ваљком старих хтења и слабости сељачких и гусларских. Хоћу да пишем о овцама, о млекарству, о пропалим покушајима, о том како сумлекарски апостоли око Дурмитора успели само да добро продаду сувремене справе са Запада за справљање сира и преснога масла.

Али на моју недаћу, отмена домаћица са својим драгим гостима

из Београда, испод мојега прозора посадила на столац некога Божа Мићаловића, па он развукао и клеше ову како болесни у Тополи Борђе шаље на мегдан Мутапа, Мутапа из Табана у Пиви.

„Е, нећеш Божо, вјера им је божја, не превласти: пишем ја о млекарству!“

Но Божо сврши па узме „Бој на Безују“ и војводу Сочицу.

„Нећеш, Божо, не: писаћу о мечјој лески у Пирном Долу...“

По малом одмору дође на ред Пециреп Лазар са Голије.

„Не, Божо, не: писаћу само о садашњој суши и страху пред зиму и за људство и за стоку!“

Али врашки Божо не зна за моје муке и за моја испаштања но подухвати Пивљанина Баја.

„Е, ти победи Божо, као да кабинетски знаш како је опет-опет та твоја работа велика лепота Пиве и једна жива вредност.“

Не љутите се, стога хоћу да загудим... И ја о Пивљанину Бају.

Орах, копах – не дадоше Турци Чувах овце – изједоше вуци Узех пушку, одох у хајдуке.

Гласити јунак је историјска личност. Ја сам о њему давно читао и у сећању ми је остало толико да сам се на то писање љутио, јер сам упорно мислио да је он друкчије изгледао. Млечићи и Дубровчани нису свакад на истини. Ни данашњи судови не могу да остају без поправака јер је у природи људи да уско гледају и вазда са својих становишта потребе и добитка. А колико су тек онда људи били у тегоби да о човеку проговоре стварно и тешко. Зато ми је била жеља да у Пиви из причања извучем његово обличје, онако како је ту урезано.

Рођен је Баја Пивљанин у селу Рудиницама, изнад манастира у Пивској Жупи на данашњем путу за Никшић. Око половине седамнаестог столећа. За се да је од Руђа, али се на зна ни за његово презиме, ни уже братство, ни потомство. Јер је у предању остало да се није женио. Но ово не значи да му Рудничани нису рођаци. Остаци његове куће и колибе у селу, места Бајово Поље и Бајове Торине, сведоче да је он био из боље куће,

имућне и виђене, да је по целом свој делању више бунтовник него хајдук.

Повод његову одметању песмом је казан, премда неодређено. То су биле наше најтеже године. Владика испод Орлова крша био је једина још преостала снага, па и он „сирак тужни без иђе икога“. Катунској нахији био је доста везирски Скадар, те да се и не обазре на друге. А силници свугда. Једна нагонски отворена душа могла је осетити и дубљу потребу да отиде гори у хајдуке, а не само због личних незгода.

Само је јасно да је његово дело светло, да тим путем није пошао да граби и отимље но да бије Турчина и да свети све што је остало у „српству и крсту“.

На ова тврђења упућују све песме о њему, свеколико живо предање о светлој његовој личности као и мишљење владике Рада, који је о својим књижевним љубимцима вазда јако разбирао. Осим тога његови узмаси и његове борбе.

Није се он потрудио на Невесиње да убије бега Љубовића пљачке ради но да смакне рајиног насилника. Није он до Пљеваља допирао да јагми овце од Турака за Рисан, но да и тамо осоколи и освети рају.

Сунце јарко, на високо ли си,
Стрико Бајо, на далеко ли си!

Оваку су узвикивали Бају, не само његова уграбљена синовица но и многе друге робиње и села. Према томе Баја Пивљанин није био то што змај наших хајдука Вук Лопушнина, него свесни бунтовник, национални револуционар, човек који је за виши смер напустио своје огњиште.

Несумњиво потврдна личност, паметна и сталожена снага, уређивач и мудар четовођа, политичар. Ваљало је много опрезности док се изађе на глас. А после тога простак нити би умео потражити Млечиће, нити би умео лукавом Латинијом обичан хајдук разговарати ни начинити уговор да лети хајдукује а зиму код њих зимује. Једна политика је то била.

Његов покрет не би имао користи ако би га Турци, завејаног сметовима, ухватили и набили на колац. Опет према Млечићима је

задржао став уговорне странке. Није постао ни њихов поданик, ни обични гранични најамник, но задржао пуну слободу делања, уверивши их да ће им такав његов рад бити од користи. Добио је од њих плату, подигли су му кулу у Дражину Врту крај Пераста која и сад постоји.

Одатле му је било zgodно да жари по Турској. Од Рисна, преко Кривошија, Грахова, Бањана, Голије, Пиве, Дурмитора до Пљеваља и Новог Пазара, биле су непрекидне шуме и непрекидни појас српски. Из дурмиторског чвора био му zgodан пролаз на Никшић, Гацко и Пљевља.

Баја је имао и једну ширину. Његова десна рука био му је барјактар Лимо Католик из Боке, столачки трговац негдашњи, гроб којега је данас на Јаворку, необично дуг.

Баја је трчао свуда где је његова помоћ била потребна, имао је безброј сукоба и борби, штитио Пивски манастир и свакога Србина где је могао стићи.

Највећи му је подвиг дочек Шенђера везира Ђуприловића на Вртијељци изнад Цетиња, где је и славно погинуо са свима својим друговима и сахрањен код цркве изнад града. Предање каже да га је тада позвао владика Данило и предао му власт на Црном Гором, задржавши за себе само владичанство. Према том казивању Баја је владао свега петнаест дана.

Било како му драго, тек Баја је подигао глас својој Пиви и оставио дубљи траг у историји но што би то могао урадити какав било хајдук.

Владика Раде има право кад каже: Соко Баја са триста змајевах Мријет неће док свијета траје: Наврх равне горе Вртијељке Дочекаше Шенђера везира, И клаше се летњи дан до подне, Витезови Срби вртијељски, Луча ће се вазда призирати На гробове наше освештане!

А био је Баја Пивљанин, како га усмена памти, средњега раста, широких плећа, снажан, лаконог, широкога чела, дугих бркова, риђ и по особинама онакав какав одиста „не умире докле сунца траје...“

Политика, 8. август 1931. године

Клуб малог фудбала „Бајо Пивљанин“ Плужине је настао као плод дуге традиције плужинског малог фудбала, још од турнира у љето 1964. године. Екипа „Старе Плужине“ на игралишту поред школе у старом насељу је скоро сваке године освајала турнире, а играли су: Боро Вукотић, Боле Делић, Влатко Кнежевић, Миња Никчевић, Мирко и Шока Вуковић, Спасоје и Живко Благојевић, Павле и Миро Гломазић, Мићун Продановић, Радојица Јокановић, Миливоје Мишо Цицмил и други, под руководством тренера Теодора Шоше Благојевића.

Била је то сјајна генерација, која је по правилу стално освајала фудбалски турнир на игралишту код школе, који се сваке године одржавао у част Дана ослобођења плужинске општине. Побјеђиване су екипе „Хидротехника“, „Геосонда“, „Мостоградња“ - јер Пива је тада била градилиште велике ХЕ Пива. Сви из екипе су сањали да се такмиче у некој јакој лиги малог фудбала, али у то вријеме није било ни лига, а тај турнир који се једном годишње одржавао био је прави доживљај, нешто што се чекало годину дана. У старим Плужинама није било терена за велики фудбал, па су „захваљујући“ томе сви из ове генерације постали заљубљеници у мали фудбал.

На турниру 1973. године, екипа „Бетићи“, састављена од играча „Старих Плужина“, на турниру осваја треће мјесто, а играли су: Мићан Мићановић, Добрило Павић, Пајо Гломазић, Војо Бошњак, Милорад и Тома Цицмил.

Година 1974. је била вријеме пред потоп, варошица се потапала и баш те године је био одржан турнир. Финале за памћење – „Старе Плужине“ - „Хидротехника“. Гледалаца око хиљаду. Тренер Старих Плужина, Теодор - Шоша Благојевић изводи на терен: Бола Делића, Мига Гломазића, Мићуна Продановића, Живка Благојевића, Бора Вукотића, Никца Никчевића и Радојицу Јокановића, а на клупи Павле Гломазић и Мишо Цицмил резерве. Прво по-

Екипа „Бетићи“ у старим Плужинама 1973.

Дјечаци из Бајове улице

Екипа „Црвени Баволи“ и „Кариоке“ у финалу турнира 80-их година

лувријеме 1:1 – утакмица тврда, а Микача, Милан Нишки и остали из екипе „Хидротехнике“ играју као змајеви.

У другом дијелу тренер Шоша уводи Павла Гломазића и Миша Ђитова Цицмила. Био је то прави потез, јер већ у 5. минуту наставка Гломазић даје гол Микачи са више од 15 метара волејом. „Златни гол Карасија“ знао је дуго година послије да коментарише тај погодак Шоша Благојевић. До краја је Боро Вукотић ставио тачку на укупан резултат од 3:1.

Селидбом у ново насеље настављена је доминација екипе „Старих Плужина“, јер су три године узастопно освајали турнир, а главни противник им је била екипа „ХЕ Пива“. Од 1979. године настаје доминација екипе „Кариоке“ - Милан Ђуковић, Ранко Мићановић, Драган Ружић, Мирчета Туфегџић, Миле Бошковић, Драгиша Благојевић, Жељко Дамјановић.

Били су 10-15 година неприкосновени на овом турниру. Једном им је титулу преотела екипа „Црвени Ђаволи“ која је играла у саставу: Раде Бошњак, Томица Љешевић, Бранко Тијанић, Ранко и Лазар Јокановић, Павле Гломазић, Микан Додеровић... Понекад се дешавало да турнир освоје екипе „Брезна“ и „Милошевићи“, али владавина „Кариока“ била је он права.

Формирање екипе „Пива“

Године 1994-95. године оснива се лига малог фудбала у Никшићу. Уз договор са Сретеном Мирановићем, а уз помоћ професора Љубомира Јоковића, Павле Гломазић, као лиценцирани тренер малог фудбала тадашњег Фудбалског савеза Југославије формира екипу „Пива“ која ће се такмичити по први пут у неком званичном рангу и постаје први тренер овог клуба на којој функцији је био до прошле сезоне (КМФ „Бајо Пивљанин“).

Екипа „Пиве“ се дуги низ година такмичила у никшићкој лиги малог фудбала, а играли су: Жељко Жарковић, Иван Кнежевић, Милојко Кандић, Драгослав Пантовић, Горан Додеровић, Славко Аџић, Миљан

Први тренери малог фудбала у Црној Гори са професорима В. Радовићем, Н. Раичковићем и В. Николићем

Новоформиран КМФ 'Бајо Пивљанин' 2000. године

КМФ 'Бајо Пивљанин' на турниру у Будви код Нафтагаса 2003-2004.

Вуковић, Зоран Јокановић, Милош Мића Голубовић, Будо Ђаласан, Бранко Аџић, Петар Машуловић, Миливоје Дондић и други.

Ова екипа осваја прво мјесто у такмичарској 1999/2000. години и наредне сезоне игра у републичкој лиги малог фудбала Црне Горе. Била је то најуспјешнија сезона у историји овог клуба под тим називом, па његови фудбалери освајају прво мјесто на турниру у Пљевљима пред око 3 000 гледалаца. У финалу је побијеђена до тада непобједива екипа „Пљевља“ коју је предводио

На турниру у Србињу

мајстор фудбалског петопарца М. Јонуз.

Плужињани голом Жељка Николића већ у првом полувремену воде 1:0 и тај резултат остаје за коначан тријумф. Био је то може се слободно рећи најбољи састав овог клуба у историји његовог постојања, а играли су: Горан Вуковић, Драган Маловић, Будислав Ђаласан, Зоран Јокановић, Миливоје Дондић, Ранко Савић, Славко Аџић, Петар Машуловић, Миљан Вуковић и Жељко Николић. На иницијативу директора ад „Бајо Пивљанин – пољопривреда“ Плужине Раденка Дена Дамјановића клуб „Пива“

2000. године мијења име у „Бајо Пивљанин“ које и данас носи.

Сљедеће сезоне Плужињани улазе у Савезну лигу малог фудбала ондашње Југославије, али због одласка тада најбољих играча Будислава Ђаласана и Миливоја Дондића исте сезоне слиједи испадање из лиге. У међувремену на турниру у Бечићима код Нафтагаса екипа „Баја Пивљанина“ улази у завршницу овог великог турнира и у финалној утакмици након 2:2 у регуларном току губи на пенале од екипе звијезда фудбала бивше

Југославије: Пиксија Стојковића, Браће Брновић, Шпадијера, Шушквачевића, Дејана Савићевића и других. За плужински састав који је вођен са клупе тренером Павлом Гломазићем и техничким директором Радомиром – Банетом Гломазићем су играли: Марјановић, Ранко Савић, Жељко Николић, Милосав Јуришевић, Обрад Ненеџић, Милан Јовановић и Станко Думнић.

Плужињани су учествовали на веома јаком турниру у Србињу и појачани репрезентативцима Игором Ђетковићем, Небојшом Кецојевићем и Мирком Николићем

стигли до полуфинала гдје их је савладала једна од најјачих екипа малог фудбала са простора БИХ „Хајдук“ из Србиња, резултатом 3:1.

Двије сезоне екипа „Бајо Пивљанин“, у којој су једино остали Жељко Николић и Милосав Јуришевић од старе гарде, игра веома успјешно у лиги средње регије малог фудбала. 2006/2007. улази у Прву лигу малог фудбала Црне Горе и осваја пето мјесто. Те сезоне Плужињани у саставу: Зоран Мартиновић, Предраг Горановић, Рајко Терић, Драго Радојевић, Милосав Јуришевић, Александар Звицер, Бошко Вуковић, Јово Међедовић, Трипко Миловић, Зељко Николић, Владан Ђеранић, Обрад Ненеџић и други. Сљедеће сезоне такође освајају у конкуренцији од десет клубова пето мјесто. Сезоне 2008/2009 настаје најтежи период у животу и раду екипе „Бајо Пивљанин“. Недостатак финансијских средстава доводи да чак овај клуб губи једну утакмицу службеним резултатом 3:0 од КМФ „Колашин“ због тога што нема да исплати службена лица.

Ипак, фудбалери на челу са шефом стручног штаба Павлом Гломазићем су смогли снаге и скоро без најосновнијих услова за живот и рад клуба завршавају полусезону у конкуренцији од једанаест клубова на осмом мјесту. Тај част терет су изнијели сљедећи играчи: Зоран Мартиновић, Ранко Манојловић, Драго Радојевић, Рајко Терић, Милосав Јуришевић, Јово Међедовић, Ново Николић, Никола Миловић, Саша Дробњак, Раде Караџић и Јован Гломазић.

Комбинована екипа „Баја Пивљанина“ је са спонзором Рио роштиљ из Никшића власника Мирка Никчевића освојила четврто мјесто на турниру малог фудбала „Подгорица 2008“, а за тим су играли: Ранко Манојловић, Иван Митровић, Драго Радојевић, Раде Караџић, Милосав Јуришевић, Жељко Дамјановић, Жељко Николић, Сафет Калезић, Ади Плакало и Бошко Вуковић.

Сезоне 2010/11, повратком Миливоја Дондића и доласком играча из Никшића: Михаила Дамјановића, Саше Гојковића, Николе Перовића, Илије Вучковића, Бојана Бајовића,

Сезона 2010-11. – Шампиони Црне Горе

Заједничка слика финалиста турнира у Будви. Монтенегростарс и Бајо Пивљанин

Бајо као стабилан прволигаш – сезона 2013-14.

Бајо те сезоне осваја титулу првака Црне Горе. Изузетну заслугу за овај успјех има Општина Плужине на челу са предсједником Мијушком Бајагићем, чија финансијска поддршка траје и данас. Остварили су се снови играча свих генерација из Пиве.

Слиједи учешће на прелиминарном турниру УЕФА-е (УЕФА ФУТСАЛ КУП) у шкотском граду Перту. Екипа игра у саставу: Ранко Манојловић, Бранислав Вуковић, Миливоје Дондић, Саша Гојковић, Илија Вучковић, Никола Перовић, Бојан Бајовић, Дарко Ђаласан, Милош Осмајић, Бранко Ружић, уз руковођење Павла Гломазића са клупе, као и стручног штаба (Мијушко Бајагић, Рацо Ђаласан). Побјеђени су Шкоти (Пертх Салтирес) са 6:0, а затим слиједи пораз од првака Финске „Илвес Тампере“ 4:2 и на крају победа против првака Њемачке „Цроатиа Берлин“ са 9:6, али је то била пирова победа. Даље је отишао фински првак.

Послије те године екипа игра углавном са играчима из Плужина – једном је била у финалу плеј-офа гдје је Јединство из Бијелог Поља било боље, затим у полуфиналу, када су даље отишли „студенти“, а онда долази пет година апстиненције, до сезоне 2016/17, када су „бајовци“ освојили друго мјесто у лигашком такмичењу, а изгубили у плеј-офу од подгоричке екипе „Агама“, резултатима 3:1 и 7:1.

Та сезона је била у знаку Баја Пивљанина – голобради младићи из Бајове улице у Плужинама дијеле лекције, оне фудбалске, праве – Дејан Ђаласан, Балша Ђурковић, Митар Кандић, Дарко Ђаласан, Мишко Дамјановић, Михаило Ристић, Мирко Дурутовић, Драган Јаковљевић, Горан Делић, Владо Шашовић, Милош Осмајић, Славен Сукновић, су се у правом смислу вратили на старе стазе успјеха. Још једно евентуално освајање титуле првака било би од дјечака из Бајове улице велики поклон и за Павла Гломазића, тренера, који је 23 године присутан у клубу и који је отишао у заслужену „пензију“.

Павле Пајо ГЛОМАЗИЋ

ПИВСКИ МАНАСТИР

Послије 13 година селидбе 26. септембра 1982. године директор Хидроелектране Пива Радован Бошњак предао је кључеве Манастира Пива митрополиту Црногорско-приморском Данилу Дајковићу.

Чудо пророка Јанићија се десило, вјековима раније је рекао „Манастир ће бјежати од воде у брдо и убјежаће“. Манастир Пива кроз подухват свјетских размјера захваљујући тадашњим југословенским стручњацима премјештен је око три километра изнад првобитне локације и поново рођен у првобитном изгледу. Селидба је трајала 13 година колико и изградња (од 1573-1586. године).

(5) Паљевина и обнова манастира

Пљачке и паљевине Пивског манастира остављале су пустош и на самој грађевини и на појединим њеним објектима и на њеном укупном власничком имању.

Али, захваљујући игуманима и јеромонасима Манастира и појединим неким митрополитима, као и другим манастирским људима и огромним напорима и давањима сиромашног пивског становништва, Манастир је увијек изнова обновљен. Манастирско имање је најтеже прошло 1696. године, у Морејском рату, када су Турци до ситница опљачкали све његове вриједности и заплијенили сву крупну и ситну стоку, којом је Манастир располагао. Требало је обезбиједити услове живота за бројно манастирско особље, па се на манастирском имању држе и волови, коњи, овце и козе...

Манастир је и паљевином 1782. године, био добро оштећен, али је опет за наредних неколико година поново обновљен. Највише је оштећен оштећење средином 19. Вијека када су настрадали манастирски млинови на Сињцу и ступа, која је такође била постављена на овој ријеци.

Манастир је опет 1876. године од стране Турака био прилично

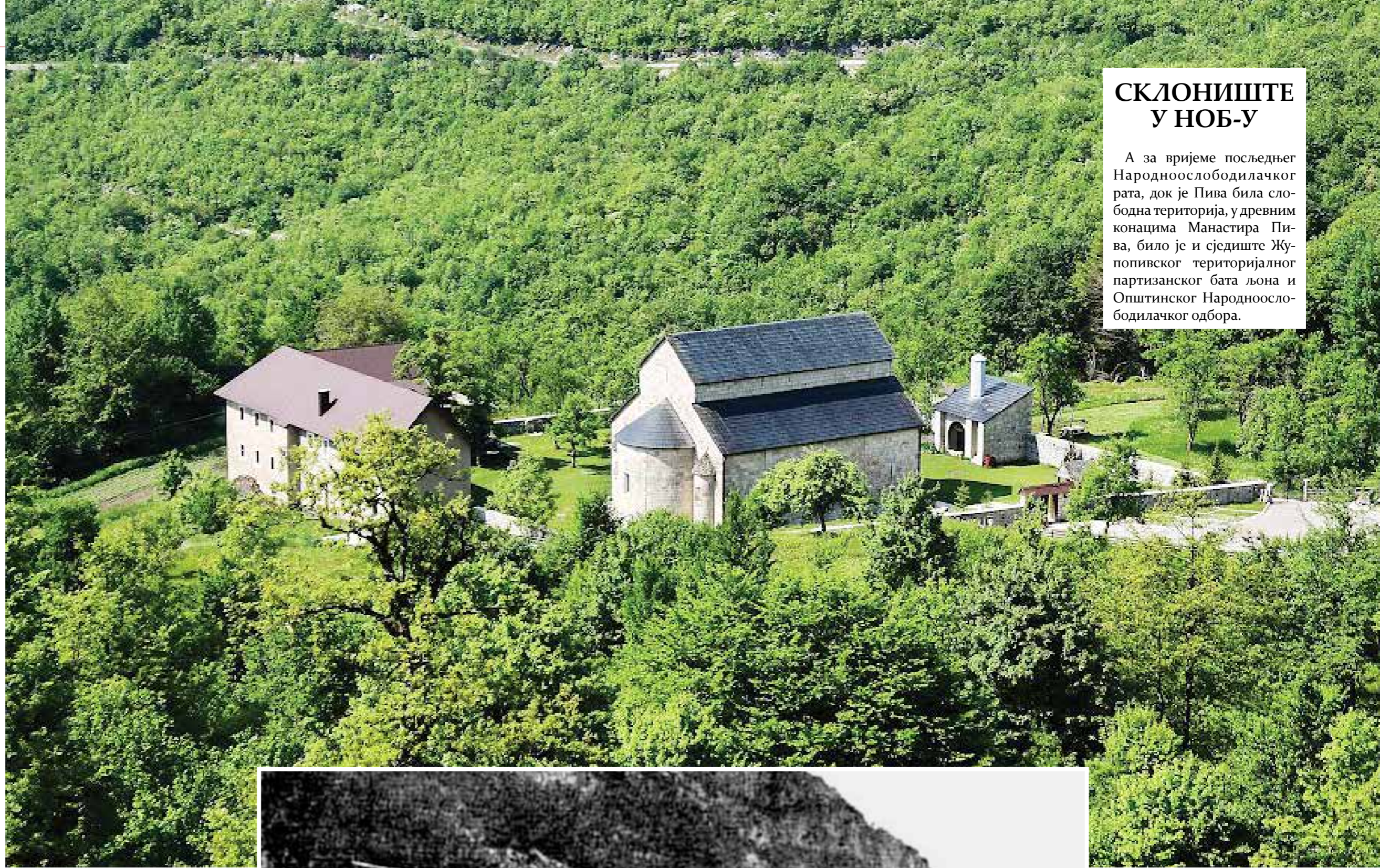
порушен, као и спаљен, и оштећени су зидови.

Тадашњи игуман Манастира, Прокпије Врачар, обнавља манастирску грађевину. Том приликом ојачани су и утврђени манастирски темељи, који су од влаге и ватре били доста руинирани. Манастирски зидови, су такође, ојачани посебним металним стезаљкама и шипкама.

Средства за ову реконструкцију и обнову Манастира, обезбиједили су књаз Никола и црногорска

СКЛОНИШТЕ У НОБ-У

А за вријеме последњег Народноослободилачког рата, док је Пива била слободна територија, у древним коначима Манастира Пива, било је и сједиште Жупопивског територијалног партизанског батаљона и Општинског Народноослободилачког одбора.

Влада 1899. године. Послије тога, 1902. године, црногорска Влада поново додјељује значајна средства за потребе Манастира. Из њих је подигнута и једна зграда, која је, послје десетак година њеног постојања, изгорела. Игуман Лукијан Зечевић, успио је да 1940. године, обезбиједи за Манастир нови и бољи кров, овог пута од бакра, чиме је и дрвна конструкција Манастира, добила сигурнију заштиту.

Радмило Тадић

Калуђери и попови

У Пивском манастиру неколико векова, био је велики број калуђера и других важнијих манастирских људи, али је од свих њих само мали број познат. Углавном су били поријеклом из пивских села, али их је било и из других крајева. Они су много учинили за очување Манастира за сво вријеме његовог постојања, У појединим записима и истраживањима, неки од њих се помињу само по имену, неки из новијег времена и по презимену.

Проучавајући старе манастирске записе, Љубо Стојановић, у својим истраживањима, помиње имена нешто мало више од двадесетак калуђера из 17. и 18. вијека, али без презимена. Истраживања из новијег времена, наводе калуђере и по презименима, а посебно оне из појединих пивских породица. У томе посебан значај имају: Хаџи Јанићије Пивац - Гаговић, Арсеније Гаговић, Сватије Кулић, Јоаникије Радоичић - Јанићије, Вићентије Туфегџић, Глигорије Ђачић, Серафим Ђачић, Поликарпа Гломазић, Максим Павићевић, Никифор Симоновић, Јефтимије Гломазић, Прокопије Врачар, Иларијон Мијатовић, Лукијан Зечевић.

Иначе, попови су и у Пиви били скоро једини писмени људи.

Фото: ЖЕЉКО ШАПУРИЋ

ЗНАЦИ

На стубовима уличних
светиљки
на зидовима зграда
у подземном пролазу
на контејнеру зеленом
у хаустору

срамотне и увредљиве речи
знаци су који те воде
до твојих врата, која ти нема
ко отворити.

НА ДРУГОМ МЕСТУ

Кад се боље погледа,
ти хоћеш да се с тобом
на другом месту сретнем.

Иза планина, иза облака,
иза легенде о теби.

Тамо ћу твоје зле речи
лакше поднети.

Твоју беседу против мене
до краја саслушати.

Јер, твоје су овце овде,
а јагњад на небесима.

Како си се поделила,
тако си и одабрала себе.

ПРЕД ТОВОМ САН

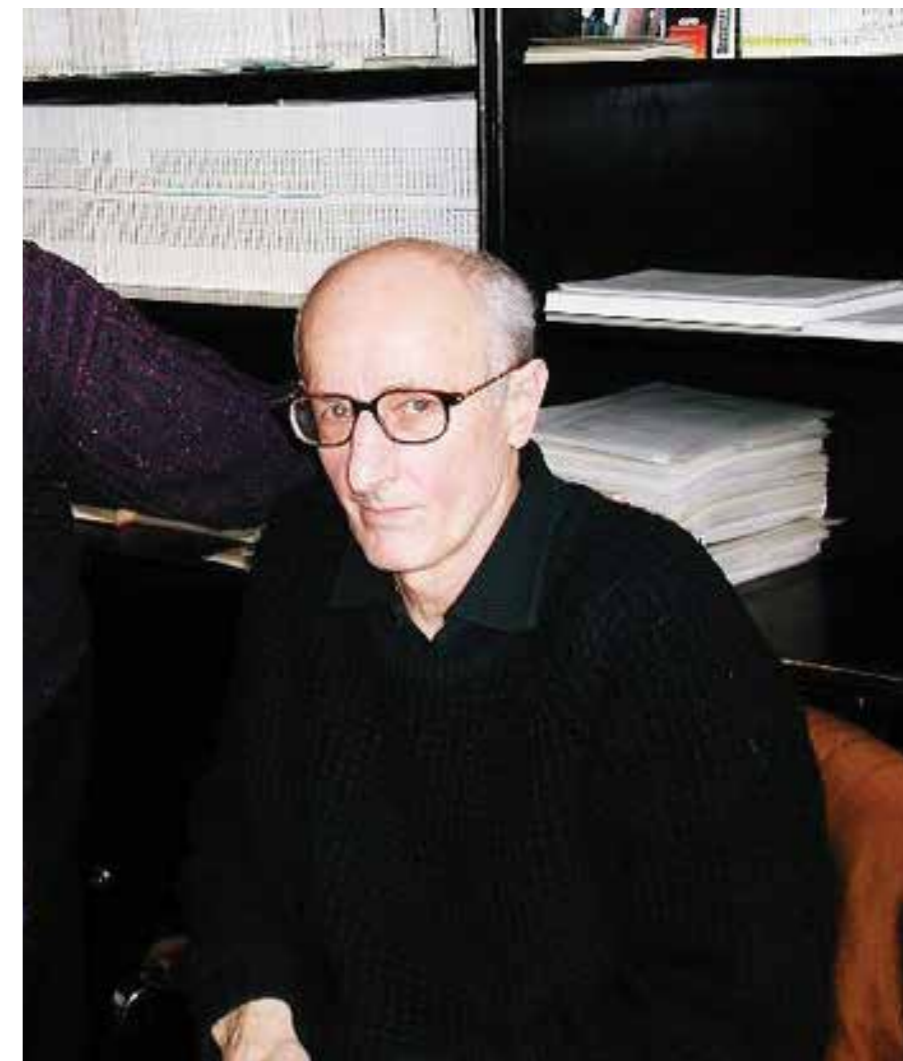
Коса ти је рђа, прах,
очи шупље,
лице у ритаму.

Језик ти је исплажен,
црвен, зажарен.

Ждрело ти се отворило,
паклено.

Бачве су ти
пуне једа, зеленог.

Дах ти се рачва,
и на мене пламен баца.

НОВИЦА ТАДИЋ

(Смријечно, 17.07.1949 — Земун, 23.01.2011)

Новица Тадић рођен је 17. јула 1949. године у Смријечну. Гимназију је завршио у Никшићу, а потом уписује Филозофски факултет у Београду, где је апсолвирао на групи за филозофију. Објавио је више књига поезије: Присуства (1974), Смрт у столицу (1975), Ждрело (1981), Огњена кокош (1982), Погани језик (1984), Ругло (1987), Песме (1988, 1989), О брату, сестри и облаку (1988), Кобац (1990), Улица (1990), Ноћна свита (1990), Кобац (1990), Крај године (1993), Напаст (1994), Потукач (1994), Улица и потукач (1999), Непотребни сапутници (1999), Окриље (2001), Тамне ствари (2003), Незнан (2006), Лутајући огањ (2007), Изабране песме (2009). За своју поезију добио је бројне награде: "Љубиша Јоцић", "Милан Ракић", "Станислав Винавер", Змајеву награду Матице српске, Дисову награду, затим награде "Бранко Ћопић" и "Бура Јакшић". За збирку песама Незнан, која је проглашена за најбољу књигу у 2006. години, добио је престижну књижевну награду "Меша Селимовић". Прјесме су му превођене на енглески и француски, а заступљен је у многим антологијама српске и светске поезије.

Био је уредник "Књижевне речи" (10 година), "Видика", главни и одговорни уредник у Издавачком предузећу "Рад", као и главни уредник "Књижевне критике".

ПОТОПЉЕНА ПИВА - БЕНАТ

Фото: ПРИВАТНА АРХИВА

ПОТОПЉЕНА ПИВА - СТАРЕ ПЛУЖИНЕ

Фото: МИЛУН ТАДИЋ

ISSN 2536-5711

9 772536 571002 >

e-mail: rijec.pive@gmail.com